

kronik | Når man ser på den kirkelige diskurs i dag, fornemmer man en folkekirke, der synes småformærmet over det moderne menneskes åndelige utroskab. "Navlepilleri" er et ord, som går igen, når præster skal beskrive deres syn på meditation og yoga. Spørgsmålet er, om dette er den rette måde at håndtere en truende skilsmisse på

KRISTELIGT DAGBLADS KRONIK
23. JUNI 2015
AF ESKIL S. DICKMEISS
OG TOMMY KJÆR LASSEN

Virksomhedsteologi og moderne livsnavigation

EN KONSULENTVIRKSOMHED havde for nylig indført en daglig mindfulness-session som et frivilligt tilbud til husets ansatte. Ledelsen ville give medarbejderne en mulighed for fordybelse og refleksion og håbede, at denne meditationsøvelse ville kunne gøre tricket.

En af medarbejderne sagde en dag til chefen, at hun var så glad for at være blevet introduceret til mindfulness, og tilføjede, at mindfulness var meget bedst tilføjet, da mindfulness var meget bedre end vores egen religion, der var så dogmatisk og rigid. Lederen var naturligvis tilfreds med medarbejderens bejstring for deres nye meditationsteknik, men følte samtidig, at dommen over vores egen tradition var uretfærdig.

Historien er blot ét eksempel på en tendens, hvor moderne mennesker fravælger den kristne tradition som åndelig inspirationskilde for i stedet at rette deres eksistentielle efterspørgsel mod andre og mere eksotiske traditioner. Fascinationen af østlig spiritualitet er meget forståelig. Den østlige spiritualitet kan noget, som en traditionel folkekirketradition har svært ved: Den arbejder metodisk, den rummer konkrete teknikker, og den er operationel. Derfor kan den nemt integreres i HR-afdelingens værktojskasse i modsætning til kristendommen, som er metodesvag, hvis ikke ligefrem metodeløs.

Når man ser på den kirkelige diskurs i dag, fornemmer man en folkekirke, der synes småformærmet over det moderne menneskes åndelige utroskab. "Navlepilleri" er et ord, som går igen, når præster skal beskrive deres syn på meditation og yoga. Spørgsmålet er, om dette er den rette måde at håndtere en truende skilsmisse på

kvalificere og udfordre moderne idéer om god livsnavigation. Ofte mangler der et mere realistisk og erfaringsbaseret grundlag i populære teorier om frihed, autonomi og udvikling.

"Hvor er lidelsen?", spørger teologien altid, når den lægger øre til tidens meget positive fortællinger om lykke, vækst og frihed. For det andet åbner virksomheds-teologien for et overset område mellem babybalsmesang og ældrecafé. Traditionel diakoni har med rette haft fokus på samfundets marginaliserede grupper som misbrugere, hjemløse, indsatte, flygtninge med videre.

Men spørgsmålet er, om diakonibegrebet i dag ikke bør udvides til også at omfatte "det virksomme menneske", der måske ikke mangler noget i materiel forstand, og som kan være både veluddannet og succesfuldt, men som er underlagt et stort eksistentielt pres fra konkurrencestatens endimensionelle menneskebillede.

Meget tyder på, at det moderne samfund har ondt i eksistensen. 36.000 danskere er hver dag sygemeldt med stress. Vi har et meget højt forbrug af antidepressive medikamenter. Mange medarbejdere har svært ved at finde mening, glæde og overskud i hverdagen. Mange ledere er ensomme i jobbet, og nogle føler, at krisedernes ledelse har gjort dem til mere kyniske mennesker.

Vi ser et stort potentiale i virksomheds-teologien og tror, at mange søgende kirker kan blive meget bedre til at udvikle tilsvarende kurser i kristen meditati-

Virksomhedsteologi er et forsøg på at formulere en mere konstruktiv og entreprenøriel stemme i teologien. En stemme, der søger at kvalificere og udfordre moderne temaer som personlig udvikling, engagement, autenticitet, mening med videre.

Vi ser et potentiale for eksistentielle fyraftensmøder, der tilbyder autentisk dialog og fællesskab omkring aktuelle livstemaer som mening, arbejdsliv, stress og trivsel. Vi ser et potentiale for den opsøgende virksomhedspræst, der modsat coachen og erløse samtaler for virksomhedens medarbejdere.

Grundlæggende set tilbyder virksomhedsteologi en klassisk livsnavigation, der bygger på den jødekristne åndstradition, og som adskiller sig på flere områder fra den moderne livsnavigation. Den klassiske livsnavigation er ikke principielt vendt imod de bærende idéer i den moderne livsnavigation om autonomi, frihed og udvikling, men den tilbyder

byder en anderledes reflekteret og paradoksalt forståelse af disse idéer.

Autonomi, frihed og udvikling er afgørende, men det er den ofte ligefremme og friktionsfrie måde, disse gode præsenteres på i den populære selvudviklingslitteratur, der er problematisk ifølge virksomhedsteologien.

LAD OS NÆVNE TRE PRINCIPPER fra virksomhedsteologien, som vi mener, på en særlig måde adskiller den fra moderne livsnavigation:

1) *Til det væsentlige findes der ingen iførefremme metoder.* Den eksistentielle opgave om at være og blive sig selv kan ikke udlittreres, og det er bestemt ikke bare en implementeringsopgave. Der er på mange måder noget forbundet og tillokkende over modeller, teknikker og metoder, når de lover, at tilværelsens kompleksitet kan reduceres. Men set i eksistentielt-fænomenologisk perspektiv er det forhold, at noget virker, ikke ensbetydende med, at det også er godt, sandt eller skønt.

2) *Der er styrke i svaghed.* I stedet for at abonnere på et udelukkende heroisk ledelsesideal, hvor lederen for alt i verden ikke må vise svaghed, foreslår den teologiske tanke, at ledelse eksikveres gennem en mere paradoksalt forståelse af forholdet mellem styrke og svaghed. Når en leder står ved egne begrænsninger og må vise sin menneskelighed, kan hun skabe en helt anden ledelse, som se til medarbejderne. Der gemmer sig en skjult styrke i begreber som svækkelse,

skrubelighed og sårbarhed. Når man tør stå ved sin svaghed og usikkerhed, viser man sådan set, at man har tiltro til andet og mere end sig selv. Der er paradoksal nok noget givende og skabende i at være svag.

3) *For at være aktiv, må man være passiv.* Pointen med dette princip er, at man må kunne være til stede i det passive på en åben, nysgerrig og dermed skabende måde. Mennesker skal bevæges, for de kan skabe en bevægelse. Det giver en helt anden ledelse, når lederen føler, at hun selv allerede er ledt af det, man kunne kalde "livets egen ledelse".

Der findes et betydningsoverskud hos klassiske åndstænkere fra vores egen tradition, som på ingen måde har udtømt sit potentiale. Den lutherske kaldstanke er fortsat levende i et moderne arbejdsliv, når man som medarbejder forventer en større mening i arbejdet end det, der indbetales på lønkontoen.

Der er stadig masser af inspiration og indsigt at hente hos store åndstænkere som Kierkegaard, Grundtvig og Løgstrup. Disse tænkere kan på forskellig vis bidrage til at kvalificere en række af de spørgsmål, som optager det moderne, virksomme menneske.

Eskil S. Dickmeiss er sognepræst, og Tommy Kjær Lassen er cand.theol. og ph.d.

KRONIKKEN I MORGEN:

Iben Thranholm, journalist og debattør: Islamisk Stat vokser på grund af Vestens kristne værdivakuum